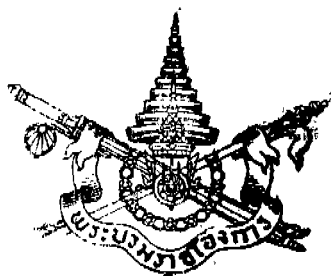

ฉบับพิเศษ หน้า ๑

ตอนที่ ๑๗ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๒

รัฐธรรมนูแห่งราชอาณาจักรไทย

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
คณะองคมนตรี ในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

รังสิต กรมชุนชัยนาทนเรนทร

อดงกฏ

ทานีนิวัต

พระยามานวราชเสวี

อดุลยเดชจรัส

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

ตอนที่ ๑๗ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๒

ศกมัสตุ พระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นอดีตกาล ๒๔๘๒
พรรษา ปัจจุบันนสมัย จันทรคตินิยม อุตกสมพัตสร ผักคุณ
มาส ภาพบัณห์ ทศมัตติ สร้อยคติกาล มีนาคมมาส
เทวีสัตติมสุรทิน พุทธวาร โดยกาลบริจเฉท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศ ความพระราชปรารภ
ว่า จำเดิมแต่สมเด็จพระบรมปิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระ
พระปรเมนทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช
๒๔๗๕ สถาปนาระบอบการปกครองประชาธิปไตยขึ้นเป็น
ครั้งแรกในประเทศไทยแล้วนั้น เหตุการณ์บ้านเมืองได้
วิวัฒนาการมาโดยลำดับ จำต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐ
ธรรมนูญให้อนุโลมตามกาลนิยม จึง ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม
พุทธศักราช ๒๔๘๘ ในรัชสมัยสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ได้ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราช

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

ตอนที่ ๑๗ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๒

อาณาจักรไทยใช้แทนรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ครั้นต่อมาใน
รัชกาลปัจจุบัน บังเกิดความจำเป็นต้องเลิกใช้รัฐธรรมนูญ
ฉบับนั้น จึง ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศใช้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ไปพลาง
ก่อน จนกว่าจะได้ตรารัฐธรรมนูญขึ้นใช้เป็นการถาวรสืบไป

และเพื่ออนุโลมตามแบบแผนฝ่ายปรสมัย ได้ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม ตั้งสภาร่าง
รัฐธรรมนูญขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของไทย ประกอบ
ด้วยสมาชิกสี่สิบคนซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากสมาชิกวุฒิสภาสิบ
คน จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิบคน และจากบุคคลภายนอก
ผู้มีคุณสมบัติต่าง ๆ กันสี่ประเภท ประเภทละห้าคน ครั้น
ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ ได้ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เปิด สภาร่างรัฐธรรมนูญ
และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการ
พิจารณาปรึกษาหารือหลักการใหญ่ ๆ อันสมควรประมวลไว้

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

ตอนที่ ๑๗ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๒

ในรัฐธรรมนูญ เป็นต้นว่า วางหลักประกันสิทธิและเสรีภาพ
ของชนชาวไทยให้มั่นคงยิ่งขึ้น กำหนดแนวนโยบายแห่ง
รัฐ เพื่อช่วยรักษาไว้ซึ่งความต่อเนื่องกัน โดยสม่ำเสมอในการ
บริหารราชการ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่
ของวุฒิสภาบางประการ ขยายอำนาจรัฐสภาในอันที่จะ
ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ปรับปรุงวิธีการเพื่อให้
ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร ได้ฟังความคิดเห็นของกันและ
กัน ได้โดยกว้างขวาง กับทั้งแก้ไขอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติใน
ส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความไว้วางใจฝ่ายบริหารให้เหมาะสมยิ่ง
ขึ้น และเพื่อจะได้ฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบ
การร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้
ประชาชนเข้าฟังการประชุมปรึกษาของสภาได้ตลอดมา กับ
ทั้งได้เลือกสมาชิกของสภาแก่คนตั้งเป็นกรรมาธิการ มี
หน้าที่สดับรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แล้วนำเสนอ
ต่อสภา ทั้งเพื่อให้การร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปด้วยดี สภาร่าง
รัฐธรรมนูญได้เลือกสมาชิกอีกแก่คนตั้งเป็นกรรมาธิการ มี
หน้าที่พิจารณากร่าง กรรมาธิการได้กร่างขึ้นตามหลักการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

ตอนที่ ๑๓ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๒

ที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้วางไว้ และได้ตรวจพิจารณาบทรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช ๒๔๗๕ ตลอดทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมต่อ ๆ มาจนถึงฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เมื่อเห็นว่าบทมาตราใดยังใช้ได้ ก็นำมาประมวลไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และโดยที่การบ้านเมืองทั้งภายในภายนอกได้เปลี่ยนแปลงไปหลายสถาน แม้นานาประเทศที่มีรัฐธรรมนูญใช้มานานแล้ว ก็ยังได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกับกาลสมัย กรรมการจึงได้ค้นคว้าพิจารณารัฐธรรมนูญของนานาประเทศประกอบด้วย เมื่อได้ยกร่างขึ้นแล้ว กรรมการได้เสนอร่างนั้นต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาตรวจแก้ร่างที่กรรมการนำเสนอโดยถี่ถ้วน แล้วได้พิจารณาบททวนโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เห็นชอบพร้อมกันเป็นอันเสร็จสิ้นแต่ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ จึงได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญไปยังรัฐสภา รัฐสภาได้พิจารณาปรึกษาเห็นชอบด้วย ลงมติให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระราชทานให้ใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป ได้ทรงพระราชวิจารณ์โดยตลอด และทรงพระราชดำริเห็นพ้องต้องตามมติของรัฐสภาแล้ว